

J.nr.

Den

Notat om høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af dyrevelfærdsloven, straffeloven og retsplejeloven (eksterne høringssvar)

1.1. Høringsperiode

Et udkast til lovforslag har været i ekstern høring fra 31. oktober 2025 til 28. november 2025.

1.2. Modtagne høringssvar

Der er modtaget høringssvar fra følgende eksterne høringssparter: Danske Mælkeproducenter, DOSO, Danske Svineproducenter, Den Danske Dommerforening, Det Dyreetiske Råd, Dyrenes Beskyttelse, DTL – Danske Vognmænd, ITD, Landbrug og Fødevarer, SAMMARK, 3F, ATL og DI Transport, Vestre Landsret og Østre Landsret samt Domstolsstyrelsen.

2. Høringssvarene og bemærkninger til lovforslaget, opdelt efter emne

I det følgende redegøres for de væsentligste bemærkninger i høringssvarene. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bemærkninger til høringssvarene er anført med kursiv.

Høringssvarene har givet anledning til enkelte ændringer i lovforslaget. Herudover er der foretaget reaktionelle og sproglige ændringer.

Under pkt. 3 er det opsummeret, hvilke ændringer der er foretaget i forhold til det udkast, som har været i offentlig høring. Her omtales også ændringer, som ikke har baggrund i modtagne høringssvar, men er foretaget på Ministeriets for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris egen foranledning.

Bemærkninger til lovforslaget, opdelt efter emne

Generelt

Økonomiske konsekvenser for domstolene

Om de økonomiske konsekvenser af lovforslaget for domstolene vurderer Domstolsstyrelsen, at lovforslaget vil medføre begrænsede merudgifter ved domstolene, der kan afholdes inden for domstolenes eksisterende økonomiske ramme.

Dommerforeningen anfører, at den foreslåede skærpelse af fængselsstraffen samt udvidede brug af ret-tighedsfrakendelse må forventes at medføre merudgifter for domstolene og resten af straffesagskæden, som ligger ud over udkastets bemærkninger om betydningen for fængselskapaciteten.

Vestre Landsret og Østre Landsret bemærker endelig, at lovforslaget ikke nærmere omtaler merudgifter for domstolene som følge af de foreslåede strafskærper og udvidelsen af området for rettighedsfrakendelse. Landsretterne finder det i den forbindelse væsentligt, at domstolene fremover tilføres de fornødne midler i forbindelse med lovændringer, som medfører merudgifter for domstolene. I modsat fald vil flerårsaftalen fra november 2023 om domstolenes økonomi for 2024-2027 løbende kunne blive udhulet af nye ressourcekrævende lovgivningsinitiativer.

Justitsministeriet bemærker hertil, at Domstolsstyrelsen har vurderet, at lovforslaget vil medføre begrænsede merudgifter ved domstolene, der kan afholdes inden for domstolenes eksisterende økonomiske ramme. Justitsministeriet tilslutter sig styrelsens vurdering, hvorfor der ikke er tilført midler til domstolene.

Høringssvar fra OBR (Erhvervsstyrelsen)

Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR) har bemærket, at det fremgår, at lovforslaget indeholder ændringer i forhold til strafbestemmelser. Da erhvervsøkonomiske konsekvenser kun opgøres for virksomheder, der efterlever reglerne, vurderer OBR, at forslaget ikke vil medføre administrative konsekvenser for erhvervslivet og har dermed ikke yderligere bemærkninger.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at OBR's bemærkninger ikke medfører behov for at justere lovforslaget, da identisk bemærkning fra OBR allerede fremgår i lovforslagets afsnit 4.

Strafskærper og rettighedsfrakendelser har betydelige konsekvenser for virksomheder

ITD bemærker, at ITD ikke deler vurderingen af, at der ikke er økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Skærpede strafferammer og frakendelsesmuligheder for selskaber kan have betydelige driftsmæssige og beskæftigelsesmæssige følgevirkninger, særligt i en sektor, hvor der allerede er mangel på kvalificerede chauffører.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at lovforslaget ikke medfører økonomiske konsekvenser for regelrette virksomheder. Der henvises til OBR's bemærkninger. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Mere kontrol, uddannelse mv. frem for strafskærper

Landsforeningen Danske Mælkeproducenter bemærker, at de skærpede straffe og klippekortsordningen uundgåeligt vil kunne komme til at virke voldsomt overfor landbrugserhvervets dyrehold, idet der her allerede gælder vidtgående regler for kontrol og tilsyn. Mindre hobbylandmænd og private dyreejere (kæledyr) kontrolleres og reguleres derimod stort set ikke i Danmark og der er i Danmark ingen krav om uddannelse af disse grupper. Hvis ønsket er en generel bedre dyrevelfærd, er det derfor uforståeligt, at man tilsyneladende kun har fokus på nogle grupper og ikke andre. Det er endvidere uforståeligt, at man fortsat ikke i langt højere grad har fokus på det samlede generelle niveau for dyrevelfærd hos ejeren. I produktionsforhold burde det generelle niveau altid være i centrum for bedømmelsen af dyrevelfærden og ikke ønsket om at straffe enkelte fejl og utilsigtede hændelser.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at lovforslaget ikke kun omhandler erhvervsforhold, men vedrører strafskærper mv. både inden for og uden for erhverv. Med lovforslaget ændres der ikke på, at dyrevelfærdsloven beskytter det enkelte dyr, uanset dyreholdets størrelse eller øvrige forhold. Kontrol og uddannelse reguleres ikke med dette lovforslag.

Strafskærper

Øget brug af ubetinget frihedsstraffe

DOSO bemærker, at arbejdsgruppens gennemgang af retspraksis viser, at strafferammerne hidtil langt fra er blevet udnyttet fuldt ud. Selv i sager med betydelig lidelse og mange dyr involveret ses ofte straffe på 60 dage eller derunder. Derudover ses også, at straffene ofte betinges, hvilket yderligere styrker indtrykket af, at man fra domstolens side ikke tager overtrædelser af dyrevelfærdsloven alvorligt nok. Dette er uforeneligt med lovgivers tidligere intentioner og den generelle retsopfattelse i samfundet. Det er derfor positivt, at straffniveauet forudsættes fordoblet i de grovere tilfælde. DOSO stiller sig dog tvivlende over for, hvorvidt denne ambition reelt vil blive omsat til praksis, uden en mere tydelig normering i forarbejder og retspraksis. Vi savner en nærmere præcisering af, hvad der konkret forventes forstået ved ”højere straffe”. Efter vores opfattelse bør dette indebære en markant øget anvendelse af ubetingede fængselsstraffe i grove sager, bøder, der i langt højere grad afspejler den økonomiske realitet for gerningspersonen, og ren konsekvent praksis, der tager gentagelse og omfang alvorligt.

DOSO bemærker endvidere, at DOSO forstår hensynet til juridiske personers mulighed for at blive straffet, men DOSO er bekymret for, at dette kan føre til en udvanding af sanktionen i sager, der efter deres karakter bør udløse frihedsstraf. DOSO mener derfor, at udgangspunktet ved mishandling fortsat entydigt bør være frihedsstraf, og at bødestraf alene bør anvendes i meget snævre undtagelsestilfælde. Dette bør præciseres tydeligere i forarbejderne. Derudover er det u hensigtsmæssigt, at både stk. 2 og stk. 3 fortsat har en strafferamme på op til 2 år, selv om mishandling (stk. 3) er objektivt grovere end grov uforsvarlighed (stk. 2).

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at de pågældende strafskærper vurderes at være tilstrækkelige til at opnå en afskrækkende effekt fra at begå dyrevelfærdsovertrædelser. Øget brug af ubetinget frihedsstraf indgår desuden ikke i arbejdsgruppens anbefalinger. Ministeriet ønsker ikke med lovforslaget ønskes at binde domstolens skøn til, hvorvidt en frihedsstraf skal være ubetinget eller betinget, men at dette må bero på en samlet vurdering af sagens omstændigheder. Der tilsigtes med forslaget markante strafskærper, herunder fordobling af straffene og en tredobling af strafferammen. Det fremgår af lovforslaget, at det forudsættes, at der skal ske en fordobling af straffniveauet i forholdt til det hidtil udmålte, herunder fremgår det som eksempel, at et forhold der hidtil er udmålt til f.eks. 30 dage, fremover bør udmåles til 60 dage. I forhold til den foreslåede bødemulighed i § 58, stk. 3, henvises der til afsnittet herom nedenfor. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Behov for præcisering af anvendelsesområdet for strafskærper

Dyrenes Beskyttelse bemærker i relation til anvendelse af den foreslåede strafskærpe, at der i bemærkningerne anføres under pkt. 2.1.4, at der med den i lovforslaget foreslået formulering af § 58, stk. 1-3, er tilsigtet en skærpe af straffniveauet til det dobbelte af den straf, der udmåles i dag, og at det gælder både overtrædelser begået i og uden for erhverv. Dog er det anført, at der med forslaget ikke er tilsigtet en ”skærpe af straffniveauet for førstegangstilfælde af uforsvarlig behandling af dyr”.

Det fremgår ikke tydeligt, om denne undtagelse fra strafskærpelsen alene angår ’almindelig’ uforsvarlig behandling, eller om også grovere uforsvarlig behandling og mishandling i førstegangstilfælde er undtaget fra strafskærpelsen, hvilket i givet fald vil indebære en betydelig begrænsning i rækkevidden af den foreslåede strafskærpe.

Som anført ovenfor er det nærliggende, at den foreslåede indførelse af bødestraf i mishandlingssager, vil medføre, at der alene vil være et fåtal af sager, hvor den foreslåede strafskærpe, som har givet navn til lovforslagets titel, får betydning. En undtagelse af mishandlingssager og sager om grovere uforsvarlig behandling i førstegangstilfælde vil yderligere udhule effekten af strafskærpelsen.

Dyrenes Beskyttelse opfordrer på den baggrund til, at det tydeliggøres, at den foreslåede begrænsning i relation til uforsvarlig behandling af dyr alene angår ’almindelig’ uforsvarlig behandling af dyr, ikke grovere uforsvarlig behandling og mishandling.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri er enig i, at det kan tydeliggøres, at der ikke er tilsigtet en skærpelse af førstegangsovertrædelser for uforsvarlig behandling af dyr. Det præciseres, at der med afgrænsningen menes førstegangsovertrædelser for overtrædelser efter § 58, stk. 1. På baggrund af bemærkningerne er der ændret i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt.2.1.4. Bemærkningerne giver ikke i øvrigt anledning til ændringer i lovforslaget.

Forhøjede bødestraffe (herunder for dyretransport)

DOSO bemærker, at selvom det er positivt, at bødeniveauerne generelt hæves og gradueres, vurderer DOSO, at de stadig fremstår for lave til at have tilstrækkelig præventiv virkning – særligt for erhvervsdrivende. DOSO bemærker desuden, at bødeniveauerne for erhvervsmæssig dyretransport videreføres uændret, selv om dette område gentagne gange har vist alvorlige og systematiske problemer. DOSO anbefaler, at bødeniveauet for erhvervstransport tages op til fornyet vurdering, at gentagne overtrædelser i transportleddet i højere grad medfører rettighedsfrakendelse, og at bøderne i højere grad afspejler virksomheders omsætning og økonomiske kapacitet.

Dyrenes Beskyttelse bemærker, at udkastet lægger op til et nyt 'bødekatalog', der som noget nyt er differentieret efter antallet af dyr, der har været behandlet i strid med dyrevelfærdslovgivningen. Efter Dyrenes Beskyttelse's opfattelse afspejler dette et trist og bekymrende dyresyn med manglende anerkendelse og fokus på det enkelte dyrs lidelser. Efter Dyrenes Beskyttelse's opfattelse bør straffene i stedet afspejle de lidelser, som det enkelte dyr har været udsat for, således at strafpositionen øges for hvert enkelt dyr, der har været udsat for uforsvarlig behandling. Man bør således følge princippet om kumulation af de bødetakster, der gælder i relation til uforsvarlig behandling af det enkelte dyr.

Som et eksempel på, i hvor høj grad de foreslåede vejledende bødetakster er ude af takt med forestillingen om respekt for det individuelle, 'sansende' dyr kan nævnes, at mens en besætningsejer, der har udsat én gris for grovere uforsvarlig behandling som udgangspunkt skal straffes med en bøde på 20.000 kr., 'koster' grovere uforsvarlig behandling af op til 25 grise kun 25.000 kr.

De nye bødepositioner anføres at være udtryk for skærper, men i det omfang, der er tale om skærper, er disse meget beskedne og følger næppe med den pristalsudvikling, der i øvrigt har været siden fastsættelsen af de gældende bødesatser. Der er endda eksempler på, at bødesatsen bliver sat ned. F.eks. er den gældende sats for 2. gangs uforsvarlig behandling af et dyr inden for erhverv 15.000 kr., mens den fremadrettet vil være 13.000 kr. (hvis der er tale om 1-2 dyr).

Endelig har Dyrenes Beskyttelse noteret sig, at der i det foreslåede bødekatalog ikke som det er tilfældet i dag opereres med bødetakster for "[i]kke uforsvarlig behandling af dyr (stk. 4)". Dette er ikke nærmere omtalt i udkastets bemærkninger, og da det under alle omstændigheder i givet fald må tages som udtryk for en lempelse, antager vi, at der er tale om en fejl.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at ministeriet har genbesøgt bødemodellen på baggrund af de indkomne høringssvar. Ministeriet har i den forbindelse i samarbejde med Justitsministeriet fundet eksempler fra retspraksis, hvor der er givet højere bøder end de foreslåede vejledende bødestørrelser, navnlig i tilfælde med overtrædelser for et større antal dyr, gentagelsestilfælde og/eller inden for erhverv. Ministeriet har på den baggrund fundet anledning til at revidere de pågældende bødestørrelser i bødemodellen i forhold til det udkast, der var sendt i høring.

Det bemærkes, at der er tale om vejledende niveauer, som kan fraviges i op- og nedadgående retning.

Der lægges ikke op til at kumulere for hvert enkelt dyr. De foreslåede bødeniveauer vurderes en markant skærpelse af gældende ret. Der er desuden tale om vejledende bødestørrelser, som kan fraviges i op- og nedadgående retning, jf. de almindelige strafferetlige principper og sagernes konkrete karakter. Bemærkningerne om kumulation, herunder i erhvervsforhold er præciseret.

Behov for præcisering af § 58, stk. 4

Landbrug & Fødevarer bemærker, at forslaget om indførelse af skærpelse af straffniveauer i § 58, stk. 1-3 (stk. 1 uforsvarlig, stk. 2. grov uforsvarlig behandling og stk. 3. med karakter af mishandling), efterlader spørgsmål ift. til hvad der så er forudsat ved overtrædelser, der falder under § 58, stk. 4, om øvrige overtrædelser af dyrevelfærdslovgivningen, udover § 58, stk. 1-3. Nok er leverandør og transportør tænkt ud af strafskærpelserne i forhold til stk. 1-3, men det fremgår ikke med tilstrækkelig tydelighed, hvilke udgangsstrafpositioner der skal gælde i forhold til disse (samt chauffører og ledsagere), hvis det drejer sig om en sag, der skal afgøres i henhold til stk. 4. Landbrug & Fødevarer har af ministeriet på forespørgsel fået præciseret, at der med lovforslaget ikke er lagt op til ændringer i straffniveauet fra lovgivers side, hvis der alene er tale om en overtrædelse, der er beskrevet i § 58, stk. 4. Dette bør imidlertid indskrives i lovforslaget.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at overtrædelser af § 58, stk. 4, ikke er omfattet af lovforslaget, og der er ikke lagt op til ændringer af gældende ret ift. bestemmelsen. Derfor er overtrædelser af disse ikke nævnt i lovforslaget.

Ift. forstraffe og gentagelsesvirkning, hvis der tidligere har været overtrædelser af stk. 4, bemærker Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, at også overtrædelser efter § 58, stk. 4, kan tillægges gentagelsesvirkning ved straffens fastsættelse ved overtrædelser efter § 58, stk. 1-3, om end i mindre omfang end ved tidligere overtrædelser af § 58, stk. 1-3. Det er præciseret i pkt. 2.3.4., hvordan tidligere overtrædelser af § 58, stk. 4 har betydning for en bødes fastsættelse.

Det bemærkes endelig, at de almindelige strafferetlige principper for gentagelsesvirkning gælder, herunder § 81, nr. 1, om at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen.

Brug af absolut/modereret kumulation i erhvervssammenhæng

Vestre Landsret og Østre Landsret bemærker, at i forhold til det anførte under pkt. 2.3.4 i de almindelige bemærkninger og i de specielle bemærkninger til forslaget til nyaffattelsen af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 1-3 (lovudkastets § 1, nr. 1), om absolut kumulation af bødestraffe bør det i overensstemmelse med sædvanlig lovgivningspraksis nærmere beskrives i lovbemærkningerne, hvilke hensyn der bærer en fravigelse af det almindelige udgangspunkt om modereret kumulation. Det bør endvidere præciseres, om der lægges op til en udvidelse – eller indskrænkelse – af det hidtil forudsatte udgangspunkt for, hvornår der ved lovovertrædelser begået i erhvervsforhold kan være grundlag for absolut kumulation, jf. herved beskrivelsen af gældende ret under pkt. 2.3.1 i de almindelige bemærkninger

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at der ikke lægges ikke op til en ændring af § 58, stk. 12. Således er de bemærkninger, der er gengivet i gældende ret pkt. 2.3.1 om kumulation, fortsat gældende. Det er således ikke hensigten, at forslaget skal indeholde en lempelse heraf.

Mulighed for at give bødeforlæg direkte

DOSO anbefaler, at det overvejes at udvikle en ordning, hvor kontrollanter og politi i forbindelse med inspektioner og dyrevelfærdskontroller gives mulighed for at udstede bødeforelæg direkte, uden om domstolene, i tilfælde af åbenbare og konstaterbare overtrædelser af dyrevelfærdsloven.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at det ikke er hensigten med forslaget at lave om på, hvem der kan udstede bødeforlæg. Anklagemyndigheden kan i dag udstede administrative bødeforlæg.

Domstolene afskæres mulighed for stillingtagen til sanktionsspørgsmålet i bøder efter den foreslåede § 58, stk. 3.

Dyrenes Beskyttelse bemærker, at der i udkastet ingen omtale er af, hvorvidt dyremishandling efter den foreslåede affattelse af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3, vil kunne afgøres med bødeforlæg. Udgangspunktet er dermed, at såfremt der er tale om en overtrædelse, ”der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde” kan sagen i henhold til retsplejelovens § 832, stk. 1, afgøres ved bødeforlæg. Dette vil indebære manglende mulighed for at opnå domstolenes stillingtagen til sanktionsspørgsmålet på baggrund af en indenretlig bevisførelse inden for rammerne af retsplejeloven. Endvidere må det lægges til grund, at Fødevarestyrelsen i forbindelse med f.eks. anmeldelse af dyremishandling inden for erhverv vil kunne tilkendegive over for politiet, at overtrædelsen efter Fødevarestyrelsens skøn – og under henvisning til lovbemærkningerne – ikke vil medføre højere straf end bøde. Politiet og anklagemyndigheden vil herefter formentlig kunne afgøre sagen med et bødeforlæg, uden at der foretages en grundig efterforskning af gerningsmandens personlige forhold.

Der er således en risiko for, at sager, der ville have ført til fængselsstraf, hvis der var blevet rejst tiltale ved domstolene, i stedet vil blive afgjort med et bødeforlæg. Det vil slække gennemslagskraften af ikke bare den foreslåede strafskærpelse, men af brugen af fængselsstraf helt generelt.

En udenretlig afgørelse af dyremishandlingssager ved bødeforlæg vil endvidere indebære, at der ikke vil være mulighed for at idømme rettighedsfrakendelse, da dette efter ordlyden af dyrevelfærdslovens § 60, stk. 1 og 4, kun kan ske i forbindelse med domfældelse. Det er i særlig grad problematisk, da det i den type dyremishandlingssager, der ifølge bemærkningerne vil kunne afgøres med bødeforlæg – dvs. hvor overtrædelserne kan henføres til den sigtedes personlige forhold – typisk vil være særlig vigtigt, at den pågældende frakendes retten til at beskæftige sig med dyr.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at bøder i mishandlingssager først og fremmest skal anvendes undtagelsesvist, og at betingelserne i retsplejelovens § 832 skal være opfyldt for, at anklagemyndigheden kan vælge at udstede et bødeforlæg. Dertil skal det bemærkes, at hvis der samtidig nedlægges påstand om rettighedsfrakendelse, vil sagen skulle rejses for domstolene. Det er op til anklagemyndigheden inden for gældende processuelle regler at afgøre, hvordan en sag skal rejses, herunder om den skal afgøres med et bødeforlæg, eller der skal rejses tiltale ved retten med påstand om f.eks. bøde. Der henvises til afsnittet om bøder efter § 58, stk. 3, herunder anvendelsesområdet for bøder i mishandlingssager.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Proportionalitet/henvisning til EU-retten

Landbrug & Fødevarer savner helt overordnet en henvisning til det EU-retlige proportionalitetsprincip. Proportionalitetsprincippet fremgår af Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder artikel 49, stk. 3, der lyder: ”Straffens omfang skal stå i rimeligt forhold til overtrædelsen.” Der er i lovforslagets afsnit 2.3.4. indsat forslag til udgangsstrafpositioner, der tager højde for antallet af dyr fordelt i intervallerne, 1-2 dyr, 3-10 dyr, 11-25 dyr, over 25 dyr. Landbrug & Fødevarer efterlyser, at man i udgangsstrafpositionerne også inddrager det samlede antal dyr, der er håndteret af det pågældende ansvarssubjekt, for ellers rammer proportionaliteten skævt med en øget risiko for højere strafpositioner, jo flere dyr der samlet set er i en bedrift, ved en transport mv. Landbrug & Fødevarer foreslår en tilføjelse til skemaet, hvor der under hver kategorisering i intervallerne, 1-2 dyr, 3-10 dyr, 11-25 dyr, over 25 dyr tilføjes et ”eller for en større besætning en overtrædelse, som berører op til xx pct. af dyregruppen”. Landbrug & Fødevarer opfordrer i øvrigt til, at der i relation til sanktionsfastsættelsen indsættes en spe-

cifik henvisning til den principielle dom C-205/20 og det EU-retlige proportionalitetsprincip, for at understrege, at der med skemaet alene er tale om et udgangspunkt/forslag og at satserne ikke blot er minimumssatser.

SamMark bemærker, at SamMark støtter det overordnede mål om høj dyrevelfærd og en effektiv bekæmpelse af mishandling af dyr. SamMark deler ønsket om at sikre en høj dyrevelfærdsstandard og en effektiv reaktion over for alvorlige overtrædelser. Samtidig er det afgørende, at lovgivningen udformes på en måde, der understøtter en retfærdig, proportional og forudsigelig retspraksis, særligt for de mange erhvervsaktører, der dagligt arbejder professionelt og ansvarligt med dyr. SamMark finder, at de foreslåede ændringer indebærer uforholdsmæssigt vidtgående skærper, som risikerer at ramme almindelige og ansvarlige erhvervsaktører langt hårdere, end der er sagligt grundlag for. Når strafferammerne øges markant, uden at sondringen mellem uforsvarlighed, grovere uforsvarlighed og mishandling præciseres, skabes der betydelig risiko for tilfældig og uensartet praksis, og for, at hændelige driftsfejl reelt kriminaliseres. Ydermere er der risiko for, at større aktører bliver udsat for disproportionale sanktioner ved enkeltstående sager. Særligt udvidelsen af mulighederne for rettighedsfrakendelse, som i praksis vil udgøre et erhvervsforbud, er stærkt bekymrende. Uden klare og snævre kriterier kan indgrebet ramme førstegangsovertrædelser og forhold uden forsæt eller grov uagtsomhed, hvilket underminerer proportionaliteten i sanktionerne. SamMark opfordrer til, at der indføres tydelige definitioner af overtrædelsestyperne og skærpede betingelser for, hvornår rettighedsfrakendelse kan anvendes. I sin nuværende form skaber lovforslaget betydelige retssikkerhedsproblemer

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at strafniveauet beror på det antal dyr, der er udsat for overtrædelser af dyrevelfærdsloven, og den smerte der dermed påføres det eller de enkelte dyr, og der bør således ikke lægges afgørende vægt på, hvor mange dyr der ellers er blevet håndteret i sammenhængen.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at der er tale om vejledende udgangspunkter, der kan fraviges i op- og nedadgående retning med henvisning til strafferettens almindelige regler og principper.

Selvom der er lagt op til strafskærper, er det fortsat op til domstolene at foretage en proportionalitetsvurdering ved fastsættelse af straffen eller retsfølgen med udgangspunkt i gældende ret. Med lovforslaget ændres der ikke på hvilke typer forhold, der kriminaliseres. Med lovforslaget ændres der desuden ikke på forsæts- eller uagtsomhedsbegreberne, som følger af almindelige strafferetlige principper. Ministeriet bemærker i den forbindelse, at der er tale om strafskærper for så vidt angår de grove tilfælde af overtrædelser af dyrevelfærdsloven.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Sondring mellem simpel og grov uagtsomhed

SamMark bemærker, at den foreslåede bestemmelse § 58, stk. 1-3, opererer med tre niveauer af uforsvarlighed: uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling og mishandling, men strafferammen for grovere uforsvarlighed (§ 58, stk. 2) og mishandling (§ 58, stk. 3) er identiske. Dette udvander den juridiske sondring mellem begreberne og skaber risiko for en uensartet og uforudsigelig praksis. Hverdagen for professionel håndtering af dyr indebærer mange arbejdsgange, hvor utilsigtede forhold kan opstå uden forsæt eller grov uagtsomhed. Med den forhøjede strafferamme til fængsel indtil 1 år for almindelig uforsvarlig behandling, er der risiko for, at mindre alvorlige forhold reelt behandles som kriminelle handlinger, at enkeltstående fejltrin i pressede driftsforhold fører til uforholdsmæssige straffe og at erhvervsaktører rammes hårdt i sager, hvor der ikke foreligger hverken forsæt eller tilside-sættelse af grundlæggende dyrevelfærdsstandarder. SamMark anbefaler derfor, at der udarbejdes klare og mere operationelle kriterier for, hvad der udgør henholdsvis almindelig uforsvarlighed, grovere uforsvarlighed og mishandling.

ITD bemærker, at § 58 bør præciseres, så straf for uforsvarlig behandling under transport kun kan pålægges, hvor chaufføren har udvist grov uagtsomhed eller forsæt — og ikke ved hændelige uheld eller forhold, der er opstået før pålæsning. Chaufføren står ofte i en situation, hvor han inden for en forholdsvis kort læssetid skal vurdere dyrenes transportegnethed og dermed afgøre, om ét eller flere dyr blandt mange er overanstrengte, har været udsat for vanrøgt, eller er blevet behandlet uansvarligt under opvæksten og forud for transporten.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at der ikke tilsigtes ændringer i gradueringen mellem § 58, stk. 1, 2 og 3, med henblik på at sikre, at de pågældende strafskærper sker i forhold til de gældende regler. For stk. 1 og 2 er der tale om en sproglig ændring af lovteksten, som har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at angive nærmere retningslinjer om strafniveauerne efter bestemmelsen, samt af fremstillingsmæssige årsager. Der er med lovforslaget ikke tilsigtet nogen ændring i bestemmelsernes anvendelsesområde.

Forsæts- og uagtsomhedsbegreberne følger af de almindelige strafferetlige principper, som vil kunne tages i betragtning ved vurderingen af den konkrete sag.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Ansvar mellem aktører i transportsager

Landbrug & Fødevarer finder, at man uden at begrænse ansvaret i henhold til transportforordningen, i forbindelse med dette forslag til dyrevelfærdslov også skal se på en nærmere fordeling af ansvar mellem de forskellige aktører i transportkæden. Transportforordningen (Rådets forordning (EF) Nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport) indeholder flere bestemmelser der direkte eller implicit beskriver ansvarssubjekterne i relation til transport af dyr. Selv om der i den indledende sætning i artikel 3, stk. 1, generelt beskrives, at det er forbudt at transportere dyr eller lade dyr transportere under sådanne forhold, at de kan komme til skade eller blive påført unødigt lidelse, og selv om der i artikel 3, litra b), generelt er fastsat, at det er en betingelse for transport af dyr, at "dyrene skal være egnede til den planlagte transport", så illustrerer det i andre litraer i samme artikel, (jf. Også formålsbetragtningerne i forordningen, betragtning 11 og 15), at det er relevant og i overensstemmelse med selve transportforordningen at fordele ansvaret mellem de relevante aktører i transportforløbet uden derved at hindre forordningens hensigt om at ansvaret for beskyttelse af dyr. Der står f.eks. i artikel 3, litra c), at transportmidlet skal være udformet, indrettet og vedligeholdt, så dyrene ikke kommer til skade, og i litra f) at transporten skal gennemføres til bestemmelsesstedet uden forsinkelser samt under litra h), at dyrene med passende mellemrum skal tilbydes vand, foder og hvile. En landmand gøres ikke ansvarlig for, om f.eks. litra c), f) og h) overholdes. På samme måde må det være muligt primært at holde landmanden ansvarlig for, om dyret er transportegnet. Selvfølgelig kan der være tale om så åbenlyse skader, at det udgør en forsømmelse, hvis en chauffør ikke undlader at transportere dyret, men Landbrug & Fødevarer finder ikke, at transportforordningens ordlyd i artikel 3 på nuværende tidspunkt bliver tillagt den rette betydning i danske sammenhænge, da den reelt forudsætter en differentiering mellem, hvem der primært kan gøres ansvarlig for hvad i forbindelse med transportforløbet. Det er Landbrug & Fødevarers opfattelse, at ikke alle potentielle ansvarssubjekter, kan gøres ansvarlige for alle delelementer i de forskellige litraer. For ellers giver formuleringerne af og opdelingen mellem de forskellige betingelser under de forskellige litraer i artikel 3, ikke mening ud fra en objektiv fortolkning. Transportforordningens artikel 25 overlader det til medlemsstaterne at udmønte sanktioneringen, men foreskriver, at den skal være effektiv og præventiv. Det fremgår af artikel 25, at sanktionen skal stå i rimeligt forhold til overtrædelsen, hvorved det er tilkendegivet, at det er et krav at anlægge en proportionalitetsvurdering i disse sager. Det står endvidere følgende om sanktionering i formålsbetragtning nr. 22 til forordningen: "Gribes der ikke i tilstrækkeligt omfang ind over for overtrædelser af dyrevelfærdslovgivningen, vil dette tilskynde til, at reglerne ikke overholdes, hvilket igen virker konkurrenceforvridende. Der må derfor fastlægges ensartede procedurer i hele Fællesskabet for øget kontrol og iværksættelse af sanktioner ved

overtrædelse af lovgivningen om dyrevelfærd. Medlemsstaterne bør indføre regler om sanktioner for overtrædelse af denne forordnings bestemmelser og sikre, at de håndhæves. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have en afskrækkende virkning”. Ifølge transportforordningen – og EU-retten i øvrigt – er det således overladt til den nationale myndigheder at udmønte sanktioneringen. Så længe den er effektiv, proportionel og præventiv jf. også ordlyden i transportforordningens artikel 25. Landbrug & Fødevarer opfordrer derfor til, at man benytter lejligheden til at fastlægge en nærmere fordeling af ansvar mellem de forskellige aktører i transportkæden, så det står klart hvilke ansvarssubjekter, der kan sanktioneres for hvilke forhold i transportforløbet.

3F, ATL og DI Transport bemærker, at sager om, hvorvidt dyr er egnede til transport, har siden 2007 givet store problemer – især når det gælder, hvem der har ansvaret. Mange chauffører og vognmænd er blevet skræmt væk fra branchen, fordi de frygter at blive gjort ansvarlige for noget, de ikke har nogen reel mulighed for at opdage. 3F, ATL og DI Transport mener, at lovforslaget vil forværre situationen, fordi der ikke er taget hensyn til hvordan problemer med ansvarsplacering håndteres i retssystemet. Det er helt afgørende, at det primært er leverandøren (typisk landmanden) der har ansvaret, hvis der er problemer med dyrenes transportegnethed forud for transporten. Landmanden har haft dyrene i stalden og har den bedste forudsætning for at vurdere eventuelle skader eller sygdomme. Chaufføren og transportvirksomheden afhenter kun dyrene, og har ikke samme mulighed for at opdage skjulte problemer. Flere lovinitiativer har siden 2007 forudsat, at skærpede straffe for overtrædelse om transportegnethed ikke må ramme chaufføren eller ledsagerne. Det bør fremgå entydigt, at sanktionspraksis fortsat ikke omfatter chauffører og afledt vognmanden i tilfælde, hvor ansvaret entydigt hviler på en anden, typisk leverandøren. Myndighederne har indtil nu haft forskellig praksis blandt anklagere i forhold til at rejse tiltale mod chaufføren. Den nuværende praksis medfører, at mange chauffører fravælger faget. Ofte bliver chaufføren nemlig inddraget i retssager mod transportvirksomheden, selvom det allerede fra starten står klart, at chaufføren ikke kan straffes. Dette skaber usikkerhed og påvirker både chaufførens mentale trivsel og lyst til at fortsætte i branchen. Ved tiltale af chaufføren og afledt mod vognmanden skal der altid ske en individuel og konkret vurdering, om chaufføren kunne have opdaget problemerne, og dermed overhovedet burde straffes. Denne tilgang bør understreges i både de generelle og specifikke bemærkninger til lovforslaget, ligesom undtagelsen bør præciseres i relevante afsnit.

DTL bemærker, at DTL sammen med de øvrige transportorganisationer og landbrugets organisationer gennem mange år har forsøgt at skabe kendskab til og forståelse for transportørerne særlige situation. Derfor er det en skuffelse, at disse forhold hverken nævnes i lovforslaget eller bemærkningerne til loven. Mange af de sager, som vi kender om transportørers overtrædelse af dyrevelfærdsloven skyldes, at transportøren har transporteret dyr, som ved ankomst ikke vurderes egnede til transport. Der kan være tale om skjulte skader fx brud, som ikke var synlige for chaufføren ved pålæsning, eller chaufføren kan have overset dyr med skader blandt hundredvis af dyr i den forholdsvis intense læsningsfase, hvor muligheden for at kontrollere det enkelte dyr er begrænset.

DTL mener grundlæggende, at det bør være landmandens ansvar, at de dyr som vedkommende har besluttet at sende afsted, har kendt gennem længere tid og endog kan have foretaget behandling af, er egnede til transport. Chaufføren og vognmandens ansvar bør derimod omfatte alt, der har med selve transporten at gøre. Det vil sige af- og pålæsning, betjening af hejse og sænkedæk, selve kørslen, køretøjets tilstand, dokumenter m.v. Der er med andre ord brug for en klar ansvarsfordeling, hvor parterne har ansvar for de forhold, som de har indflydelse på og reel mulighed for at kontrollere.

Vognmandens økonomiske incitament til at transportere dyr, der ikke er transportegnede, er allerede nul under det eksisterende bødeniveau, fordi gevinsten er forsvindende i forhold til risikoen for sanktioner. Forhøjelse af bøder og skærpelse af andre sanktioner løser ikke det grundlæggende problem, og man ville i princippet kunne hæve bødeniveauet til det uendelige, uden at det ville ændre noget ud over at fratage vognmændene lysten til at transportere dyr. Det handler ikke om at skærpe sanktioner men om en ubalance i ansvarsfordelingen, som lovgiver burde sætte sig for at ændre, fremfor at foreslå sanktionsskærper, som for dyretransportørernes vedkommen alene vil have symbolsk karakter.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at fordeling af ansvaret af de forskellige aktører, herunder i medfør af transportforordningen, i transportsager ikke afgøres i dette lovforslag. Ansvarssubjekterne forbliver uforandret chauffører, leverandører og transportører som beskrevet i forordningen. Hensigten med straffastsættelse i sager vedrørende overtrædelser om erhvervsmæssig transport af dyr er, at de aktører, der har den økonomiske vinding ved at overtræde reglerne, herunder ved at lade dyr, der ikke er transportegnede transportere, også skal rammes af de strengeste straffe. Der tages således i sanktioneringen højde for, hvem der har ansvaret for overtrædelser.

Dette princip fremgår ligeledes af den gældende dyrevelfærdslov.

Det bemærkes endvidere, at Fødevarestyrelsen i praksis hovedsageligt retter sin sanktionering mod transportvirksomhed og besætningsejer, men at der kan sanktioneres over for chauffører og ledsagere, hvis disse f.eks. har begået selvstændige overtrædelser.

Transportsager skal undtages/chauffører og ledsagere rammes hårdt af forslaget

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der med lovforslaget lægges op til højere bødestrafte, jf. § 58, stk. 1-3. Der er lagt op til, at strafskærperne, herunder de vejledende bødeniveauer i forslaget, skal gælde for alle, der overtræder dyrevelfærdsloven, dog ikke for vognmand og landmand, som er omfattet af de tidligere strafskærper, som anført i lovforslaget. Der er ikke lagt op til særlige bødeniveauer for chauffører. Bødeniveauet ved transport af dyr blev skærpet ved Lov nr. 530 fra 2007. Landbrug & Fødevarer forholder sig uforstående overfor, at lovbemærkningerne ikke er videreført i forhold til gældende regler for chauffører og ledsagere ved transport af dyr. Chauffører er omfattet af en anden strafskærpe, der blev gennemført ved ændringen af dyreværnsloven i 2003 (L 2001 384). Dvs. at chauffører og ledsagere siden 2007 har været undtaget de skærpede bødestrafte, der gælder i sager med transport af dyr, jf. forarbejderne til lov nr. 530 af 6. juni 2007 (L 215 af 25. april 2007), hvilket blev videreført med Lovforslag L80, 2019/1: Side 2 af 7 Det er afgørende, at den undtagelse for chauffører og ledsagere der fremgår af lovbemærkningerne fra 2007, videreføres med dette lovforslag. Ellers vil det føre til en situation, hvor bødestraffene for chauffører og ledsagere potentielt vil blive højere end de bødeniveauer, der omfatter leverandører og transportvirksomheder, og det vil være i modstrid med den oprindelig hensigt med bødeniveauet for denne gruppe. Det vil betyde, at det i fremtiden bliver meget vanskeligt at rekruttere og fastholde dygtige chauffører til transport af dyr til danske slagterier. Det er derfor afgørende, at der i lovforslaget foretages følgende præciseringer i lovbemærkningerne, hvis man fortsat skal kunne rekruttere og fastholde dygtige danske chauffører: Det bør fremgå af lovbemærkningerne, at der som udgangspunkt ikke længere via Fødevarestyrelsen sker politianmeldelse af chaufføren, jf. Fødevarestyrelsens vejledning af 29. september 2020, og i sager, hvor der alligevel er rejst en sag imod en chauffør, skal det konkret vurderes, om der foreligger sådanne særlige omstændigheder, at straffen for chaufføren skal bortfalde, jf. straffelovens § 83. Der bør derudover i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.4., side 11, afsnit 2.2.4., side 13, samt i afsnit 2.3.4., side 20, og i de specielle bemærkninger, side 38 nederst tilføjes følgende: ”De skærpede udgangsstrafpositioner gælder ikke for chauffører og ledsagere. De for chauffører og ledsagere gældende strafpositioner fastholdes således, idet det fremgår af forarbejderne til lov nr. 530 af 6. juni 2007 (L 215 af 25. april 2007, de almindelige bemærkninger, pkt. 1.2.1.), at den dengang indførte særlige strafskærpe for så vidt angår dyretransporter alene forudsættes at skulle gælde for transportører og de landmænd, som har leveret dyrene til transport, idet det økonomiske incitament til at overtræde reglerne fortrinsvist vil ligge hos disse, jf. også bemærkninger til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (L 80 af 28. november 2019, de specielle bemærkninger til § 58), hvori der henvises til forarbejderne til lov nr. 530 af 6. juni 2007.

SamMark bemærker, at der i afrapportering i ”Undersøgelse af mulige strafskærper m.v. på Dyrevelfærdsområdet” (februar 2025) noteres, at der i dyrevelfærdsloven er indført skærpede bødestrafte specifikt for: for leverandører (landmænd) og transportører (vognmænd/transportvirksomheder)” skrives: ”I sager om transport af dyr gælder det, at flere ansvarssubjekter kan straffes samtidig. Det betyder, at

både leverandøren og transportøren efter omstændighederne og på baggrund af en konkret vurdering af det strafferetlige ansvar kan straffes for samme overtrædelse.” Det skrives videre: “I sager om transport af dyr gælder det, at flere ansvarssubjekter kan straffes samtidig, dvs. både leverandør og transportør kan sanktioneres for samme overtrædelse. Anklagemyndigheden skal rejse tiltale både mod den chauffør, der har udført transporten, og mod arbejdsgiver/vognmand og leverandør, hvis det kan godtgøres, at disse har været medvirkende til overtrædelsen eller har begået selvstændige overtrædelser.”² Der skrives: “Ministeriet vurderer, at det nuværende skærpede straffniveau på dyretransportområdet for transportør (vognmand) og leverandør (landmand) bør opretholdes.”³ Samt noteres følgende, “Det bemærkes, at de ændringer, som vedrører skærpet bødestraf, ikke omfatter de bødeniveauer, der gælder for leverandør (landmand) og transportør (vognmand) i sager om erhvervsmæssig transport af dyr. De gældende bødeniveauer for overtrædelser inden for transport, som fremgår af forarbejderne til den gældende dyrevelfærdslov, jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat, videreføres således.”⁴ Ved brug af de skærpede bestemmelser er det vigtigt at fastholde at §§58-60 vedrører hold af dyr og ikke transport. Det er vores bekymring at udkastet til lovforslaget af dyrevelfærdsloven ikke angiver i straffebestemmelserne §58-60, at disse kun vedrører overtrædelser ved hold af dyr. Denne sondring bør klart specificeres fremadrettet.

3F, ATL og DI Transport bemærker, at sager om, hvorvidt dyr er egnede til transport, har siden 2007 givet store problemer – især når det gælder, hvem der har ansvaret. Mange chauffører og vognmænd er blevet skræmt væk fra branchen, fordi de frygter at blive gjort ansvarlige for noget, de ikke har nogen reel mulighed for at opdage. 3F, ATL og DI Transport mener, at lovforslaget vil forværre situationen, fordi der ikke er taget hensyn til hvordan problemer med ansvarsplacering håndteres i retssystemet. Det er helt afgørende, at det primært er leverandøren (typisk landmanden) der har ansvaret, hvis der er problemer med dyrenes transportegnethed forud for transporten. Landmanden har haft dyrene i stalden og har den bedste forudsætning for at vurdere eventuelle skader eller sygdomme. Chaufføren og transportvirksomheden afhenter kun dyrene, og har ikke samme mulighed for at opdage skjulte problemer. Flere lovinitiativer har siden 2007 forudsat, at skærpede straffe for overtrædelse om transportegnethed ikke må ramme chaufføren eller ledsagerne. Det bør fremgå entydigt, at sanktionspraksis fortsat ikke omfatter chauffører og afledt vognmanden i tilfælde, hvor ansvaret entydigt hviler på en anden, typisk leverandøren. Myndighederne har indtil nu haft forskellig praksis blandt anklagere i forhold til at rejse tiltale mod chaufføren. Den nuværende praksis medfører, at mange chauffører fravælger faget. Ofte bliver chaufføren nemlig inddraget i retssager mod transportvirksomheden, selvom det allerede fra starten står klart, at chaufføren ikke kan straffes. Dette skaber usikkerhed og påvirker både chaufførens mentale trivsel og lyst til at fortsætte i branchen. Ved tiltale af chaufføren og afledt mod vognmanden skal der altid ske en individuel og konkret vurdering, om chaufføren kunne have opdaget problemerne, og dermed overhovedet burde straffes. Denne tilgang bør understreges i både de generelle og specifikke bemærkninger til lovforslaget, ligesom undtagelsen bør præciseres i relevante afsnit.

DTL mener, at det er vigtigt, at sikre dyrevelfærd, og alle aktører, der beskæftiger sig professionelt eller privat med dyr, skal have tilstrækkelige incitamenter til at overholde reglerne og sikre en høj dyrevelfærd.

Det er DTLs klare holdning, at det nuværende sanktionsniveau over for dyretransportører er meget højt og fuldt tilstrækkeligt til at sikre, at transportørerne har incitament til at overholde reglerne. Derfor finder DTL ikke, at der er grund til at skærpe straffene for dyretransportørerne yderligere.

DTL har sammen med de øvrige transportorganisationer og landbrugets organisationer gennem mange år forsøgt at skabe kendskab til og forståelse for transportørernes særlige situation. Derfor er det en skuffelse, at disse forhold hverken nævnes i lovforslaget eller bemærkningerne til loven.

Mange af de sager, som vi kender om transportørers overtrædelse af dyrevelfærdsloven skyldes, at transportøren har transporteret dyr, som ved ankomst ikke vurderes egnede til transport. Der kan være tale om skjulte skader fx brud, som ikke var synlige for chaufføren ved pålæsning, eller chaufføren kan have overset dyr med skader blandt hundredvis af dyr i den forholdsvis intense læsningsfase, hvor muligheden for at kontrollere det enkelte dyr er begrænset.

DTL mener grundlæggende, at det bør være landmandens ansvar, at de dyr som vedkommende har besluttet at sende afsted, har kendt gennem længere tid og endog kan have foretaget behandling af, er egnede til transport. Chaufføren og vognmandens ansvar bør derimod omfatte alt, der har med selve transporten at gøre. Det vil sige af- og pålæsning, betjening af hejse og sænkedæk, selve kørslen, køretøjets tilstand, dokumenter m.v. Der er med andre ord brug for en klar ansvarsfordeling, hvor parterne har ansvar for de forhold, som de har indflydelse på og reel mulighed for at kontrollere.

Vognmandens økonomiske incitament til at transportere dyr, der ikke er transportegnede, er allerede nul under det eksisterende bødeniveau, fordi gevinsten er forsvindende i forhold til risikoen for sanktioner. Forhøjelse af bøder og skærpelse af andre sanktioner løser ikke det grundlæggende problem, og man ville i princippet kunne hæve bødeniveauet til det uendelige, uden at det ville ændre noget ud over at fratage vognmændene lysten til at transportere dyr.

Det handler ikke om at skærpe sanktioner men om en ubalance i ansvarsfordelingen, som lovgiver burde sætte sig for at ændre, fremfor at foreslå sanktionsskærpelser, som for dyretransportørernes vedkommen alene vil have symbolsk karakter. Med henvisning til ovenstående vil DTL modsætte sig alle strafskærpelser for så vidt angår professionelle transportører.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at transportforordningen fastslår, at der skal være en passende straf.

Hensigten i sager vedrørende erhvervsmæssig transport af dyr er, at de aktører, der har den økonomiske vinding ved at overtræde reglerne, herunder ved at lade dyr der ikke er transportegnede transportere, også skal rammes af de strengeste straffe. Ved at lade chauffører være omfattet af de foreslåede strafskærpelser, men lade transportører og landmand være omfattet af tidligere strafskærpelser fra 2007, nærmer chaufførerne sig dette niveau, hvilket ikke er hensigten med forslaget.

Ministeriet kan således imødekomme, at chauffører og ledsagere konkret undtages fra de foreslåede bødeniveauer. Lovforslaget justeres, således at chauffører og ledsagere er ikke omfattet af de foreslåede skærpelser af bødeniveauer, men er omfattet af den skærpelse af straffen i sager om transport af dyr, som blev gennemført i 2003 og ændret i 2016. Med den pågældende justering fastholdes og videreføres tidligere strafskærpelser i sager vedrørende erhvervsmæssig transport af dyr således uændret for samtlige aktører i de pågældende sager.

Bødemulighed i mishandlingssager er en lempelse/der er ingen forskel i straffene på stk. 2 og 3 med ændringen/opdeling af lovforslaget

DOSO bemærker, at det er uhensigtsmæssigt, at både stk. 2 og stk. 3, fortsat har en strafferamme på op til 2 år, selv om mishandling (stk. 3) er objektivt grovere end grov uforsvarlighed (stk. 2).

DOSO bemærker endvidere, at DOSO forstår hensynet til juridiske personers mulighed for at blive straffet, men DOSO er bekymret for, at dette kan føre til en udvanding af sanktionen i sager, der efter deres karakter bør udløse frihedsstraf. DOSO mener derfor, at udgangspunktet ved mishandling fortsat entydigt bør være frihedsstraf, og at bødestraf alene bør anvendes i meget snævre undtagelsestilfælde. Dette bør præciseres tydeligere i forarbejderne. Derudover er det uhensigtsmæssigt, at både stk. 2 og stk. 3 fortsat har en strafferamme på op til 2 år, selv om mishandling (stk. 3) er objektivt grovere end grov uforsvarlighed (stk. 2).

Dyrenes Beskyttelse bemærker, at I udkastet foreslås, at den gældende formulering, hvorefter mishandling af dyr straffes med "fængsel indtil 2 år", ændres, så sådanne forhold fremadrettet straffes med "bøde eller fængsel indtil 2 år". Der er således tale om en lempelse, der indebærer, at ordlyden i relation til strafammen fremadrettet bliver identisk med strafammen i relation til grovere uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2. Det følger af pkt. 7 i den politiske aftale "Sammen om dyrene – Aftale om dyrevelfærd 2024-2027", at der var bred politisk opbakning til at sætte "fokus på, hvordan

dyrevelfærden sikres i tilfælde, hvor personer har brudt loven”, og det skulle ”undersøges, hvordan strafniveauet kan skærpes f.eks. ved længere fængselsstraffe, højere bødestrafte” og udvidelse af muligheden for at anvende rettighedsfrakendelse. Der er ingen omtale af, at der samtidig skulle indføres lempelser. Lempelsen er også ude af trit med justitsministerens og fødevareministerens udtalelse den 11. september 2025 i forbindelse med meddelelsen om den forestående strafskærpelse, hvor det bl.a. blev udtalt, at ministrene dermed sendte ”et kraftigt signal om, at det ansvar, vi har for andre levende væsener, skal tages alvorligt. Det handler om respekt for liv. Herunder de liv, der ikke selv kan råbe op.”

Det fremgår af udkastet til lovforslag, at forslaget om at indføre mulighed for at afgøre mishandlingssager med bødestraf hidrører fra arbejdsgruppens rapport. Det fremgår ikke, med hvilken begrundelse arbejdsgruppen har inddraget dette element i deres arbejde, eller hvorfor de har anbefalet denne lempelse. Hvad angår Fødevareministeriets holdning til spørgsmålet, er alene henvist til arbejdsgruppens anbefaling.

Dyrenes Beskyttelse finder det ejendommeligt, at der i et initiativ, der har til formål at medføre strafskærper, uden nævneværdig begrundelse eller argumentation foreslås en straflempelse i forhold til de alvorligste overtrædelser af dyrevelfærdslovgivningen. Bestemmelsen i § 58, stk. 3, blev indført i 2016, og der foreligger ingen dokumentation af, at den er blevet anvendt i modstrid med den ønskede anvendelse, eller at den har ført til uhensigtsmæssige afgørelser. Omvendt tyder gennemgangen af retspraksis i udkastet til lovforslag på, at der er tale om ganske få sager om mishandling af dyr i relation til erhvervsmæssigt hold af produktionsdyr.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at Dyrenes Beskyttelse anfører, at dyrevelfærdsaftalen ikke indeholder nogen punkter vedr. lempelser af straf, men udelukkende strafskærper. Det bemærkes, at dyrevelfærdsaftalens initiativ 7 indeholder en undersøgelse af strafskærper på dyrevelfærdsområdet.

Det er en del af arbejdsgrupperapportens anbefalinger, at der i sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling, hvor dyrets eller dyrenes lidelse skyldes menneskelige fejl, helt undtagelsesvis skal kunne idømmes en bødestraf som alternativ til en fængselsstraf. Der er således i dag som udgangspunkt alene mulighed for at idømme en fængselsstraf. Det gælder også i sager, hvor gerningspersonen har handlet simpelt uagtsomt. Der er navnlig på dyretransportområdet eksempler fra retspraksis, hvor domstolene har tilsidesat den veterinærfaglige vurdering som grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling og har karakteriseret forholdet som grovere uforsvarlig behandling af dyr, eller hvor der er sket frifindelse for forholdet.

Indførelse af en bødemulighed i § 58, stk. 3, som kun skal anvendes helt undtagelsesvist, er en supplerende sanktionsmulighed, da der gives mulighed for, i helt undtagelsesvis tilfælde at idømme bøde i tilfælde, hvor i sidste ende domstolene vurderer, at en frihedsstraf ville stå i misforhold til det begåede forhold og de konkrete omstændigheder i sagen, og domstolene i stedet kunne være tilbøjelige til at frifinde.

Det er konkret anført i lovforslagets bemærkninger, hvilke snævre omstændigheder der kan give en bødestraf, bl.a. med henvisning til personlige forhold og endvidere en generel henvisning til de almindelige strafferetlige principper, herunder i straffelovens § 82 om formildende omstændigheder ved fastsættelse af straf. Som eksempel på formildende omstændigheder, der kan begrunde, at straffen undtagelsesvis kan være bøde i stedet for fængsel, kan nævnes tilfælde, hvor overtrædelserne skyldes belastende personlige forhold, såsom alvorlig sygdom, svær psykisk belastning, høj alder, eller pludselige livsomstændigheder, der har påvirket tiltaltes handleevne og dømmekraft. Det kan også være tilfælde, hvor tiltalte f.eks. straks har rettet op på forholdene og i øvrigt ikke tidligere er straffet for overtrædelser af dyrevelfærdslovgivningen.

Følgende fremgår af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse:

”Det bemærkes, at i forhold til sager om mishandling, navnlig i gentagelsestilfælde, bør bødestraf kun fastsættes undtagelsesvist som alternativ til frihedsstraf. De ovennævnte bødeniveauer for så vidt angår mishandling af dyr bør således kun finde anvendelse i de undtagelsesvise tilfælde, hvor bødestraf vurderes at være en passende sanktion. Ligeledes tjener de angivne bødeniveauer som udgangspunkt for strafudmålingen i sager om mishandling af dyr, hvor vedkommende er en juridisk person.”

Det bemærkes, at arbejdsgruppens anbefalinger har været drøftet i aftalekredsen bag dyrevelfærdsaftalen, og anbefalinger og drøftelserne heraf har dannet grundlag for et politisk udspil i foråret 2025, der danner grundlag for lovforslagets udformning.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Ændring af straffeloven

Sondring mellem dyrevelfærdsloven og straffeloven

Østre og Vestre Landsret ønsker at det præciseres i bemærkningerne, at dyrevelfærdsloven også kan anvendes, når der idømmes mere end 6 måneders fængsel, ligesom det er muligt i dag med den nuværende strafferamme i loven.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at lovforslaget på den baggrund er præciseret.

Beskrivelse af forsætsbegrebet

Dyrenes Beskyttelse anfører i relation til den foreslåede § 196 b i straffeloven, at straffelovens forsætsbegreb er bredere end den almindelige sproglige forståelse af begrebet forsæt. Dyrenes beskyttelse mener, at dette med fordel kan fremgå mere tydelig af lovbemærkningerne.

Justitsministeriet bemærker hertil, at generelle spørgsmål om forståelsen af almindelige strafferetlige begreber kun bør behandles i forbindelse indførelse eller ændring af straffebestemmelser, hvis de pågældende strafferetlige begreber er af særlig betydning i forhold til den pågældende straffebestemmelse. Det skyldes, at lovbemærkningerne til straffebestemmelser ellers ville blive unødigt lange og komplicerede. Justitsministeriet finder ikke, at forsætsbegrebet er af særlig betydning i forhold til den foreslåede § 196 b, og ministeriet finder derfor heller ikke anledning til at behandle dette yderligere i lovbemærkningerne.

Rettighedsfrakendelser

Spørgsmål om § 60, stk. 2 (misforhold)

Danske Svineproducenter spørger, hvem der bestemmer/beslutter hvornår noget er i misforhold?

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at det fortsat er domstolene ud fra gældende ret.

Frakendelse bør omfatte hele husstanden

DOSO bemærker, at for at undgå omgåelse bør det overvejes, om rettighedsfrakendelse også kan udvides til at omfatte en husstand. Ellers opstår der en klar risiko for, at en anden person i husstanden formelt overtager ejerskabet, mens den fradømte fortsat reelt har omgang med dyr.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at sanktioner følger personen/ansvarssubjektet. Det ville være et nybrud, hvis andre personer end den, der dømmes for en handling, vil skulle sanktioneres f.eks. med en rettighedsfrakendelse. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Ubetinget frakendelse i førstegangstilfælde

DOSO bemærker, at i særligt grove sager om mishandling eller grov vanrøgt bør det være muligt at idømme ubetinget rettighedsfrakendelse allerede ved førstegangstilfælde. Tre ”chancer” er uforeneligt med den beskyttelse, loven skal give dyr mod alvorlig og gentagen lidelse.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at arbejdsgruppen anbefaler mulighed for betinget frakendelse i førstegangstilfælde. Herefter er der allerede i dag mulighed for ubetinget frakendelse, hvis der begås overtrædelser i prøvetiden, jf. gældende § 60, stk. 4. Der lægges ikke op til øvrige udvidelser og skærper end de foreslåede. Det bemærkes desuden, at ordningen ikke skal hindre, at der afsiges dom om rettighedsfrakendelse i f.eks. førstegangs- eller andegangstilfælde og/eller med inddragelse af § 58, stk. 1-forhold, hvis betingelserne for rettighedsfrakendelse i øvrigt vurderes at være opfyldt.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Domstolene har ikke den fornødne fleksibilitet i frakendelsessager

Landbrug & Fødevarer finder ikke, at der på nogen måde kan være en form for automatik i straffølgen, når domstolene er involveret og undrer sig derfor over den kategoriske anvisning af, at betinget frakendelse alene skal anvendes undtagelsesvist. F.eks. er det vidtgående, hvilken konsekvens en uforsvarlig behandling (og ikke kun en grov uforsvarlig behandling som i klippekortsordningen) vil kunne få. Landbrug & Fødevarer er grundlæggende bekymrede for, at der med lovforslaget lægges op til, at der allerede i en 2. gangs overtrædelse for uforsvarlig (vel at mærke ”ikke grov uforsvarlig”) behandling af dyr, vil kunne ske en ubetinget frakendelse. Det er væsentligt for Landbrug & Fødevarer at understrege, at der skal sikres den fornødne fleksibilitet til, at domstolene kan foretage en konkret vurdering af sagens omstændigheder.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at udgangspunktet i den gældende dyrevelfærdslov er, at ubetinget frakendelse er udgangspunktet.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at det fremgår af den gældende dyrevelfærdslov, at ubetinget frakendelse er udgangspunktet, og at betinget frakendelse forudsættes at ske undtagelsesvist. Med lovforslaget tydeliggøres, at ubetinget frakendelse er udgangspunktet, herunder med henvisning til arbejdsgrupperapportens anbefalinger i pkt. 5.2.

Ministeriet vurderer, at der fortsat er rum for fleksibilitet til at foretage en konkret vurdering. Det er således fortsat domstolene, der ud fra sagens omstændigheder, afgør, om der skal idømmes rettighedsfrakendelse, og hvilke vilkår der evt. skal fastsættes i den forbindelse.

Ministeriet bemærker desuden, at det efter den gældende § 60, stk. 1, er muligt at frakende retten i uforsvarlig behandling af dyr (jf. § 58, stk. 1) i gentagelsestilfælde. Med forslaget indføres en mulighed for (betinget) frakendelse ved uforsvarlig behandling af dyr, jf. § 58, stk. 1, i førstegangstilfælde.

Frakendelse for juridiske personer er for vidtgående

ITD anerkender hensigten om at kunne reagere over for systematiske overtrædelser, men finder, at den foreslåede udvidelse til selskaber er for vidtgående. For en transportvirksomhed vil en frakendelse af retten til at beskæftige sig med dyr i praksis være ensbetydende med tab af forretningsgrundlag. Virksomheder, der udfører dyretransporter, er typisk højt specialiserede med særligt materiel, særlige procedurer og en kundebase, der er målrettet netop dette segment. En frakendelse rammer derfor ikke blot enkelte aktiviteter, men hele virksomhedens kerneforretning, hvilket gør konsekvensen betydelig. Transportvirksomheder udsættes i forvejen for absolut kumulation og hurtigt eskalerende bødeudmålinger for gentagelser i sager med enkeltstående hændelser begået af forskellige chauffører. Til eksempel

idømmes landmanden, der har ansvaret for dyrs transportegnethed en bøde på 25.000 kr., mens transportvirksomheden i førstegangstilfælde for den enkelte chauffør bliver idømt bøder på op til 70.000 kr. Dette medfører, at større transportvirksomheder meget hurtigt rammer høje bødeniveauer, der ikke er proportionale med overtrædelsen. Større virksomheder kan have mange tusinde transporter årligt udført af flere chauffører. Uafhængige hændelser kan i løbet af 5 år indtræffe for virksomhedens mange chauffører og kan dermed udløse en samlet frakendelse af virksomhedens ret til at udføre dette erhverv - uden reelt mønster i adfærden.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at der ikke tilsigtes materielle ændringer ift. den nuværende anvendelse af straffelovens § 79, men indførelse af en bestemmelse, så al regulering om rettighedsfrakendelse fremover ligger i dyrevelfærdsloven, baseret på arbejdsgruppens anbefalinger.

Der er i de specielle bemærkninger tilføjet afsnit, som præciserer, hvordan den foreslåede § 60 a finder anvendelse på de forskellige elementer i § 60.

Klippekortsordningen

Klippekortsordningen bør udvides/skal gælde fra overtrædelsestidspunktet

DOSO bemærker, at foreløbigt gælder klippekortsordningen kun ved tre overtrædelser af stk. 2 eller 3 inden for fem år. DOSO anbefaler, at den også udvides til at omfatte gentagne overtrædelser af stk. 1. Gentagen uforsvarlig behandling dokumenterer manglende evne eller vilje til at tage ansvar for dyr og bør medføre rettighedsfrakendelse på linje med grovere forhold.

Dyrenes Beskyttelse bemærker, at det er uhensigtsmæssigt at knytte klippene til at tre overtrædelser skal være straffet indenfor en femårig periode. Alene den lange sagsbehandlingstid i dyreværnsager bevirker, at dette formentlig meget sjældent vil kunne effektueres. Det ville være betydeligt mere effektivt hvis ordningen fandt anvendelse på tre overtrædelser *begået* inden for fem år. Derfor opfordrer Dyrenes Beskyttelse til, at rettighedsfrakendelse skal ske såfremt der er begået tre overtrædelser indenfor fem år. Dyrenes Beskyttelse bemærker desuden, at det er uhensigtsmæssigt, at ordningen ikke omfatter 'almindelig' uforsvarlig behandling af dyr, men alene grovere uforsvarlig behandling og mishandling. Dyrenes Beskyttelse er derudover enig i behovet for en klippekortsordning.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at det er hensigten at anvende klippekortsordningen på de groveste tilfælde af dyrevelfærdsovertrædelser. Det bemærkes i den forbindelse, at klippekortsordningen er et supplement til de øvrige bestemmelser om rettighedsfrakendelse i § 60, herunder de øvrigt foreslåede udvidede muligheder for rettighedsfrakendelser i lovforslaget. Herunder vil det efter omstændighederne være muligt at blive idømt rettighedsfrakendelser i første- eller andegangstilfælde. F.eks. vil man efter den gældende § 60, stk. 4, som videreføres uændret, kunne idømmes en ubetinget rettighedsfrakendelse for overtrædelser af såvel § 58, stk. 1-3, såfremt man i prøvetiden begår et nyt forhold, der indebærer rettighedsfrakendelse.

I forhold til overtrædelsestidspunktet bemærker Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, at det vil være muligt at få frakendt retten til at holde dyr mv. i samme dom, hvis der i dommen straffes for tre forskellige forhold, som hver især karakteriseres som et "klip", dvs. selvstændige overtrædelser af §§ 58, stk. 2 og/eller 3. Endvidere tæller endeligt vedtagne bødeforlæg med i optællingen af forstraffe. Der er samtidig et hensyn til at gøre klippekortsordningen administrérbar i praksis. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Klippekortsordningen bør lempes

Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter bemærker, at hvis der skal være en klippekortsordning (tre klip) er det påkrævet, at der ikke i alle tilfælde automatisk sker absolut kumulation. Ellers vil der

bl.a. hvor flere dyr går sammen og derved udsættes for den samme behandling, kunne ske helt barokke konsekvenser af bare én fejl.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at klippekortsordningen omfatter grove overtrædelser efter § 58 stk. 2 og stk. 3. Det er ministeriets vurdering, at tre straffe for overtrædelser efter disse bestemmelser bør give rettighedsfrakendelse. Det bemærkes, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at "(d)et vil være en forudsætning, at der med rimelighed kan siges at være tale om flere forhold og ikke bare ét forhold. Om det er tilfældet, vil bero på en konkret vurdering, hvor der bl.a. vil kunne lægges vægt på den tidsmæssige og geografiske sammenhæng mellem de pågældende handlinger eller undladelser."

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Klippekortsordningen har samme forskelsbehandlende virkning som den gamle klippekortsordning

Landbrug & Fødevarer stiller sig undrende overfor forslaget om at indføre en klippekortsordning. Forslaget om en klippekortsordning fremgår ikke af arbejdsgruppens anbefalinger, og set i lyset af erfaringerne fra den tidligere klippekortsordning på området for transport af dyr vil Landbrug & Fødevarer opfordre til, at der ikke arbejdes videre af det spor, da der allerede er vide beføjelser for at frakende retten til at holde dyr med de nye bestemmelser, og derfor forekommer den overflødig. Der har tidligere eksisteret en klippekortsordning på området for transport af dyr. I lovforslaget L 80 til lov om dyrevelfærd fra 2019 ophævede et bredt flertal i Folketinget ordningen med den begrundelse, at ordningen medførte en uhensigtsmæssig forskelsbehandling af danske transportører og chauffører i forhold til udenlandske transportører og chauffører. Samme uhensigtsmæssige forskelsbehandling må være gældende i dag, og derfor bør transportvirksomheder og chauffører som minimum undtages klippekortsordningen. Derudover er der et behov for at tage med i betragtningen i dette lovforslag, at det allerede i henhold til den nugældende dyrevelfærdslov, kapitel 20, §§ 62-64 er hjemlet, at transportvirksomheder og chauffører kan fratages muligheden for at drive erhvervsmæssig transport af dyr ved uforsvarlig behandling af dyr (hvis der foreligger gentagelse), eller ved grovere uforsvarlig behandling af dyr. Det er derfor afgørende, at der foretages en ændring i ordlyden af det foreslåede § 60 a samt i lovbemærkningerne vedr. § 60, stk. 5, under både de specielle bemærkninger, side 43, samt i de almindelige bemærkninger under punkt 2.6.3. indsættes følgende: I § 60 i kapitel 20 indsættes følgende: "§ 60 a. § 60 finder tilsvarende anvendelse på selskaber m.v. (juridiske personer) dog ikke for transportvirksomheder og chauffører." I de tilknyttede lovbemærkninger foreslås følgende indsat: "Som anført i lovbemærkningerne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (L 80 af 28. november 2019), har evalueringer fra dengang vist, at klippekortsordningen medfører en uhensigtsmæssig forskelsbehandling af danske chauffører og transportvirksomheder i forhold til udenlandske chauffører og transportvirksomheder. Danske myndigheder kan ikke fratage autorisationer fra udenlandske firmaer og udenlandske chaufførers kompetencebevis, da Danmark ikke er kompetent myndighed i andre EU-lande. Klippekortsordningen vil derfor ikke gælde chauffører og transportvirksomheder" Den foreslåede klippekortsordning vil medføre helt uforholdsmæssige konsekvenser for store professionelle transportvirksomheder med mange ansatte, der hver dag transporterer mange dyr og risikerer at lukke transportvirksomhederne én for én. Det kan føre til en situation, hvor hundredvis af grise fra den ene dag til anden ikke kan transporteres længere. Hvis ovenstående argument om diskriminering i forhold til udenlandske transportvirksomheder og chauffører mod forventning ikke gør sig gældende, er det helt afgørende at forholde sig særskilt til transportvirksomheder og hvorvidt overtrædelserne er begået af forskellige chauffører eller samme chauffør, ligesom antallet af både dyr og transporter på landsplan pr. år og pr. virksomhed bør tages i betragtning. Det er desuden afgørende at tage i betragtning at i henhold til EU-Domstolens principielle afgørelse, C-205/20 af 8. marts 2022 skal det grundlæggende EU-retslige proportionalitetsprincip iagttages af de retshåndhævende myndigheder af egen drift, og det vil være nødvendigt at få indsat en mulighed for efter en konkret vurdering at fravige rettighedsfrakendelsen, Hvis klippekortsordningen

videreføres, er det derfor afgørende, at der i lovbemærkningerne vedr. § 60, stk. 5, under både de specielle bemærkninger, side 43, samt i de almindelige bemærkninger under punkt 2.6.3. indsættes følgende: ”Den automatiske frakendelse gør sig derfor ikke gældende overfor transportvirksomheder, idet man med begrebet ”Den” i bestemmelsen henviser til et individ og ikke en juridisk person.”

3F, ATL og DI Transport vil gerne gøre opmærksom på, at ønsket om rimelige og fair regler for danske og udenlandske transportfirmaer tidligere har ført til afskaffelsen af klippekortsordningen i 2020. Årsagen var, at det ellers gav udenlandske virksomheder en fordel, fordi de ofte kun kørte i Danmark i kortere perioder, og derfor ikke blev ramt af sanktionerne på samme måde som danske virksomheder. En genindførelse af klippekortsordningen bør derfor ikke omfatte transportsektoren, da det vil medføre en konkurrencefordel til udenlandske lastbiler og deres chauffører og i værste fald koste danske arbejdspladser. Det skal også bemærkes, at klippekortsordningen ikke indgik i arbejdsgruppens rapport om mulige strafskærpelser på dyrevelfærdsområdet. Det fremstår derfor som en politisk beslutning, der ikke er fagligt funderet. Reglerne rammer samtidig virksomhederne meget forskelligt, afhængig af hvor de transporterer. Især de større virksomheder, der håndterer et betydeligt antal transporter på årsbasis med mange forskellige medarbejdere, kan blive hårdt ramt, når kun enkelte har overtrådt reglerne. Der er væsentlig forskel på, om flere overtrædelser skyldes én person, eller om de sker hos forskellige chauffører i en stor virksomhed. For at undgå, at få fejl får disproportional konsekvenser for virksomheder, bør antallet af transporter og dyr indgå i vurderingen af, hvor alvorlig en overtrædelse er – så ansvarlige virksomheder ikke straffes urimeligt hårdt. Det er vigtigt at understrege, at det økonomiske incitament til at medtage ikke transportegnede dyr primært ligger hos leverandøren, der kan miste værdien af en slagtegris på 1.000-1.500 kr. For transportvirksomheden består incitamentet kun i et mindre fragtbetøb på 20-30 kr., som hovedsageligt dækker omkostninger til drift og løn. Såfremt klippekortsordningen opretholdes, bør den i transportegnethedssager kun bruges over for de virksomheder, der har det primære ansvar (landmanden). Vi er bekymrede for, at effekten vil ramme danske transportvirksomheder langt hårdere end konkurrenter fra udlandet og derved undergrave både branchen og den generelle forsyningsikkerhed i Danmark.

DTL bemærker, at klippekortsordningen vil udgøre et stort problem, hvis den omfatter dyretransportørerne. Så længe, at dyretransportører kan idømmes straf for at transportere ikke-transportegnede dyr, er 3 sager på 5 år ikke meget, og dermed risikerer man, at gode, ordentlige og solide vognmænd må forlade branchen.

ITD bemærker, at bestemmelsen i § 60, stk. 5, som indfører obligatorisk frakendelse efter tre domme inden for fem år, er ikke-proportional for transportbranchen. Større transportvirksomheder gennemfører årligt et meget højt antal transporter, typisk med de samme chauffører. Tre uafhængige hændelser over fem år kan derfor ramme den samme chauffør, uden at det nødvendigvis afspejler et systematisk eller groft uforsvarligt adfærdsmønster – men alligevel udløser en obligatorisk, erhvervsmæssigt og for den enkelte chauffør personligt indgribende frakendelse. ITD foreslår, at § 60, stk. 5 ændres, så frakendelse kun kan ske ved gentagne, grove overtrædelser af samme karakter, og at der indføres en udtrykkelig sondring mellem simpel og grov uagtsomhed. Det vil sikre en mere proportional regulering i forhold til chaufførernes arbejdsforhold og det meget store antal transporter, der udføres i branchen.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at den forrige klippekortsordning vedrørende erhvervsmæssig transport af dyr blev afskaffet i 2020, da den efter en evaluering blev vurderet at udgøre uhensigtsmæssig forskelsbehandling ift. udenlandske transportører med kørsler i Danmark.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at den tidligere klippekortsordning på transportområdet omfattede væsentligt flere tilfælde, herunder mindre grove overtrædelser, hvorefter der kunne tildeles et klip. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at den foreslåede klippekortsordning omfatter grove overtrædelser efter § 58 stk. 2 og stk. 3.

Formålet med indførelse af en klippekortsordning er at sikre, at personer, der gentagne gange inden for en kortere tidsperiode, begår grov uforsvarlig behandling af dyr eller grov uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling, skal frakendes retten til at eje, holde, passe dyr mv.

Ministeriet vurderer, at det vil være uhensigtsmæssigt, hvis juridiske personer omfattes af klippekortsordningen. Ministeriet vurderer således, at ordningen vil kunne ramme en virksomhed eller myndighed uproportionalt, navnlig i tilfælde, hvor den pågældende juridiske person har virksomhedsaktivitet på flere forskellige adresser indbyrdes uafhængigt af hinanden, eller hvor overtrædelserne begås af forskellige ansatte uden tidsmæssig eller geografisk sammenhæng.

Derudover spiller konkurrencesituationen på transportmarkedet også ind. Det bemærkes i den forbindelse, at i 2020 blev klippekortsordningen vedrørende erhvervsmæssig transport af dyr afskaffet, da den efter en evaluering blev vurderet at udgøre uhensigtsmæssig forskelsbehandling ift. udenlandske transportører med kørsler i Danmark.

Forholdet gælder også større virksomheder eller myndigheders – herunder statens – hold af dyr, f.eks. i naturplejeprojekter eller lignende, som foregår på mange forskellige arealer i landet, ligeledes med mange forskellige ansatte og lokal driftsledelse. Det vil i sådanne tilfælde være uproportionalt, hvis enkeltstående ansatte uafhængigt af hinanden ville influere hele CVR-nummeret, såfremt der blev rejst tiltale mod CVR-nummeret.

På den baggrund justeret lovforslaget således, at klippekortsordningen alene rettes mod fysiske personer, og at juridiske personer undtages den konkrete ordning som beskrevet.

Ejeren/medejerens af virksomheden, virksomhedens ledelse eller f.eks. driftslederen i tilfælde, hvor der ses gentagne overtrædelser i regi af samme virksomhed, vil således fortsat være omfattet af klippekortsordningen, på linje med andre fysiske personer.

Det bemærkes, at juridiske personer fortsat vil være omfattet af rettighedsfrakendelser i øvrigt i § 60, herunder de foreslåede ændringer i medfør af lovforslagets § 1, nr. 4-6, som udvider mulighederne for at idømme rettighedsfrakendelser.

Det Veterinære Sundhedsråds rolle i straffesager, sammensætning mv.

Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter (LDM) bemærker, at når straffene skærpes så voldsomt, som der lægges op til, bør det under henvisning til EMRK artikel 6 og retsplejelovens § 96 stk. 2 være nødvendigt, at man samtidig laver et fundamentalt opgør med det Veterinære Sundhedsråds rolle i sagerne således, at rådet fremadrettet i langt højere grad reelt kommer til at virke uafhængigt på linje med de regler og de principper om højeste konkrete faglighed, der gælder for f.eks. Retslægerådets virke. Som det er i dag, er rådet reelt en del af Fødevarestyrelsens organisation og sammensættes ikke af uafhængige faglige eksperter fra sag til sag. Videre er det direkte krænkende for retsbevidstheden, at Det veterinære Sundhedsråd reelt er fritaget fra at skulle begrunde sin faglige konklusioner.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at Professor ph.d., Nicolaj S. Holst, Juridisk Institut ved Aarhus Universitet har udarbejdet et responsum om Det Veterinære Sundhedsråds udtalelser i straffesager som bestyrker behovet for at nytænke sagsoplysningen i dyretransportsager af hensyn til retssikkerheden. Det gælder f.eks. den faglige sammensætning af Det Veterinære Sundhedsråd og brugen af ekstern bistand, kvalitet i afgørelserne, herunder begrundelser og beføjelser i relation til bevisvurderingen samt rammerne for sekretariatsbetjening. Landbrug & Fødevarer vil igen benytte lejligheden til at opfordre til, at der igangsættes en evaluering af Det Veterinære Sundhedsråd med henblik på at styrke retssikkerheden i sager, der sendes til udtalelse i Rådet.

DOSO bemærker, at ifølge udkastet skal anklagemyndigheden som udgangspunkt indhente en udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd (DVS), hvis der er tvivl om, hvorvidt et forhold skal betragtes som ufor- svarlig behandling, grovere ufor- svarlig behandling eller mishandling. DOSO mener, at det bør overvejes, om vurderingen kan baseres på mere end én instans, særligt i sager hvor mere usædvanlige dyrearter er involveret. Dette gælder, selv om vi er bevidste om, at rådet har mulighed for at konsultere eksterne eksperter. DOSO anbefaler derfor, at det overvejes, om det bør være muligt at inddrage to uafhængige faglige vurderinger. Den ene vurdering bør helst komme fra en dyrlæge eller eventuelt en biolog med speciale i den pågældende dyreart. Formålet er at styrke den faglige bredde og retssikkerheden.

Danske Svineproducenter bemærker, at der skal fastsættes en tidsfrist for hvor længe det Veterinære Sundhedsråd må være om at afgive svar. Som det er nu, kan der let på over et år inden de kommer med deres svar. Det er beskæmmende for retssikkerheden. Det er også vigtigt, at det gøres helt klart at BEK 1712 af 15.november 2015 § 2 stk.2 (Vedrørende det Veterinære Sundhedsråd) stadig gælder, og lyder som følger: ”Spørgsmålene må ikke lægge op til en bevismæssig vurdering eller stillingtagen til, om den sigtede kan anses for skyldig i bestemte lovovertrædelser”. Danske Svineproducenter bemærker endvi- dere, at det er et problem, at kun en ud af rådets seks medlemmer i dag er i praksis som dyrlæge (pro- duktionsdyr). 3 fra de resterende 5 i rådet har ikke været i praksis, men er specialister i hund, kat og hest. To af de fem resterende medlemmer har henholdsvis 1 (1987-1988) og 2 (1981-1983) års praksis erfaring, altså henholdsvis 37 og 42 år tilbage i tiden.

ITD finder det nødvendigt, at lovbemærkningerne præciserer krav til sagsoplysning og bevisvurdering, herunder at domstolene ikke alene bør lægge Det Veterinære Sundhedsråds udtalelser uprøvet til grund. Som påpeget i branchens fælles henvendelse til Ministeren af 23. maj 2025 må det sikres, at vurderingen også omfatter dyrets tilstand før transporten, og hvad chaufføren reelt kunne konstatere. De retssikker- hedsmæssige udfordringer – særligt i sager om dyrevelfærd – er grundigt beskrevet i artiklen Tfl.2020.10, “Forsvarerens adgang til bevisførelse i straffesager om transport af dyr” af Mette Morten- sen, ph.d., videnjurist, HjulmandKaptain, og Sten Bønsing, ph.d., professor ved Aalborg Universitet og videnjurist hos HjulmandKaptain. Artiklen viser, at selv om forsvarer og anklager i udgangspunktet er ligestillede i straffesager, bliver forsvarerens rettigheder i praksis begrænset – både i den administrative behandling og i retspraksis. Forfatterne peger blandt andet på, at forsvarere i de senere år i stigende grad møder modstand fra politi og anklagemyndighed, når de forsøger at foretage egen efterforskning. Det gælder især ønsket om at indhente supplerende sagkyndige erklæringer og få udleveret sagens bilag til brug for den sagkyndige. Artiklen fremhæver også flere retsafgørelser, hvor forsvaret er blevet nægtet adgang til at indhente en sagkyndig vurdering. Hvis kravene og sanktioner over for dyretransportører og deres chauffører skærpes, må retssikkerheden styrkes tilsvarende. Det indebærer, at kravene til myn- dighedernes kontrollanter og anklagemyndigheden skærpes, så forsvaret reelt får samme mulighed som i andre straffesager for at indhente sagkyndige erklæringer.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at Det Veterinære Sundhedsråds rolle i straffesager ikke indgår i dette lovforslag. Bevismidler mv. indgår heller ikke mere generelt i lovforsla- get. Bemærkningerne om Det Veterinære Sundhedsråds rolle overvejes særskilt i ministeriet.

Systematisk evaluering af om skærpselser bliver fulgt i praksis efter 2–3 år

DOSO mener, at det er helt afgørende, at den forhøjede strafferamme udnyttes i praksis. DOSO opfor- drer derfor til, at anvendelsen af de nye strafbestemmelser følges op med en systematisk evaluering efter 2–3 år.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at hensigten med lovforslaget er at straf- udmålingen i praksis forhøjes i de omfattede sager. Der forudsættes ikke en særlig evaluering på bag- grund af forslaget af domstolenes praksis på området.

Vejledninger

SamMark bemærker, at SamMark finder det afgørende, at anvendelsen af frakendelse i praksis ledsages af en klar administrativ vejledning til politi og anklagemyndighed om proportionalitetsvurderingen.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærker, at bemærkningen er noteret, og behovet for vejledninger/opdateringer af eksisterende vejledninger overvejes sideløbende.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til det udkast til lovforslag, der har været i offentlig høring, indeholder det fremsatte lovforslag følgende indholdsmæssige ændringer:

- § 1, nr. 8 er ændret, således at § 60 a ikke finder tilsvarende anvendelse på den foreslåede § 60, stk. 5 (lovforslagets § 1, nr. 7).
- Bemærkningerne til § 1, nr. 1 og 2, er ændret, således at chauffører og ledsagere, udover leverandør (landmand) og transportør (vognmand) undtages de foreslåede bødeniveauer, men at de hidtidige bødeniveauer for disse videreføres uændret.
- Bemærkningerne til § 1, nr. 1 og 2 er ændret således, at bødeniveauerne i den angivne bødemodel er forhøjet, og det er i bemærkningerne præciseret, hvad der skal tillægges vægt i skærpende retning ved fastsættelsen af bødestørrelse.

Herudover er der foretaget ændringer af sproglig, redaktionel og lovteknisk karakter.